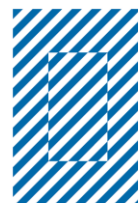

הפרטה חברתית בישראל

השיח הציבורי והפוליטי בישראל בסוגיית ההפרטות הוא שיח של "שחור ולבן". בעד או נגד סוג אחד של הפרטה, הפרטה 'אליטיסטית', בה מועברים נכסים השייכים לציבור לידי אליטה מצומצמת. האלטרנטיבה להפרטה אליטיסטית היא "הפרטה חברתית". הפרטה חברתית פרושה העברת השליטה בנכסים הנמצאים בבעלות המדינה לידי מספר רב של אנשים. זוהי חלוקה מחדש של עושר שנצבר ונשלט בידי המדינה באמצעות העברתו לכלל האוכלוסייה, באופן הפורש הון ובעלות בצורה רחבה ושוויונית יותר.

מגדל המזיאון, רח' ברקוביץ 4 תל אביב, 64238
ט. 03.6935126 :פ. 03.6036880
www.reformsinstitute.org

INSTITUTE FOR
STRUCTURAL
REFORMS

מבניות
לפורמות
המכון

תוכן עניינים

2.....הקדמה

2.....הפרטה בישראל

4.....הפרטה חברתית והשפעותיה על צמצום הפערים החברתיים בישראל

9.....סיכום

הקדמה

הבחירות הכלליות בישראל, ב-22 בינואר 2013, נערכו בצילה של המחאה החברתית הגדולה של קיץ 2011 (הידועה גם כ-'מחאת האוהלים') שהציבה את השיח הכלכלי-חברתי באור הזרקורים במשך חודשים ארוכים. בשיאה, התמקדה המחאה בעיקר בשני נושאים חברתיים-כלכליים: יוקר המחיה וריכוז ההון. בתוך כך, עלתה הדרישה לחלוקה שוויונית יותר של ההון במשק בין כלל השכבות בציבור וצמצום הפערים החברתיים, תוך הפניית ביקורת נוקבת לתהליכי ההפרטה המבוצעים במשק בשנים האחרונות.

למרות תרומת 'מחאת האוהלים' לעיצוב המחודש של הנוף הציבורי והפוליטי בישראל, המפלגות המרכזיות בשתי קצוות הקשת הפוליטית, למעט מפלגת העבודה, לא הציבו בלב קמפיין הבחירות שלהן את האג'נדה הכלכלית ככלל, ואת סוגיית ההפרטות בפרט.

מטרת המאמר היא להציג את רעיון "ההפרטה חברתית" שפירושה חלוקת נכסי מדינה לידי הציבור הרחב באופן שיפרוש את ההון בצורה רחבה ושוויונית יותר ויצמצם את פערי העוני. הפרטה חברתית היא ההיפך מהפרטה אליטיסטית שמשמעותה העברת נכסים השייכים לציבור הרחב (דרך הבעלות הממשלתית) לידי אליטה מצומצמת. החלק הראשון סוקר את הגדרותיה של ההפרטה ובוחן את ההפרטה בישראל. בחלקו השני של המאמר יוצג רעיון ההפרטה החברתית, והפוטנציאל הטמון בה לצמצום הפערים החברתיים.

הפרטה בישראל

התייחסות המפלגות להפרטה במצע

העבודה

- קיימת התייחסות ישירה להפרטות במצע התנגדות ברורה להפרטת שירותים ותשתיות בכל מתכונת, כולל הפרטה המיושמת לפי שיטת החוזים ומיקור-החוז.
- התנגדות להפרטה של חברות עסקיות במתכונת הנהוגה בישראל בהווה ללא הצעת אלטרנטיבה.

הפרטה מוגדרת בחוק הישראלי כביטול או הקטנה של מעורבות וסמכויות הממשלה בחברה, או הקניית 10% או יותר מכוח ההצבעה או זכות למנות דירקטור לציבור או חבר חדש; הקטנת חלקה של הממשלה בהון המניות של החברה בשיעור 10% או יותר; או כצמצום מהותי בפעילות החברה על ידי העברת נכסים לאחרים¹. בישראל המונח 'הפרטה' מקושר להפרטה 'אליטיסטית'. ואכן, כל ההפרטות שבוצעו במדינה בשלושים השנים האחרונות היו הפרטות אליטיסטיות. בהן המדינה העבירה או מכרה נכסים ציבוריים לאליטה כלכלית מצומצמת, אשר הפכה למוטבת הבלעדית של רווחי החברה המופרטת והביאה לריכוז ההון במשק בידי מספר גורמים מועט.

¹ חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975

הליכוד – ביתנו

- קיימת התייחסות ישירה להפרטות במצע הליכוד תומכת בהפרטות במתווה הקיים
- ישראל ביתנו תומכת בהפרטות בשיטת הזכינות ומיקור-החז

הבית היהודי

- אין התייחסות ישירה להפרטות במצע מעודדת תחרות ושבירת מונופולים
- (הפרטת נמלי ישראל) אך לא בהכרח בצורה של הפרטה (חברות הסלולר)

ש"ס

- קיימת התייחסות ישירה להפרטות במצע התנגדות ברורה להפרטת שירותים בכל מתכונת שהיא והתנגדות להפרטת מוסדות במתכונת הנוכחית

יש עתיד

- אין התייחסות ישירה להפרטות במצע תמיכה במסקנות הועדה להגברת התחרותיות במשק;
- בחינת שיקולי ריכוזיות בהקצאות נכסי מדינה לגורמים פרטיים

בישראל אין מדיניות הפרטה מוסדרת והליכי ההפרטות אינם כפופים לחקיקה או קווי הנחיה רשמיים. בהעדר הסדרה רשמית, עיקר ההפרטות מיושמות לפי שלוש שיטות: הנפקת מניות, מכירת נכסים והפרטה סמויה על ידי צמצום תקציבים וקיצוץ במתן שירותים ציבוריים². הפרטות החלו עם עלייתה של מפלגת הליכוד לשלטון ב-1977 והן כוללות כיום הפרטות של נכסים, כמו גם של שירותים, בהשראת מגמות ההפרטה שהחלו לתפוס תאוצה במערב בשנות השמונים, בהובלת מרגרט תאצ'ר בבריטניה ורונלד רייגן בארה"ב. בישראל, במשך השנים, נקטו בתהליכי הפרטה מפלגות השלטון משני צדי הקשת הפוליטית³.

הדעות על יעילותו של תהליך ההפרטה חלוקות. מצד אחד, קיימים מחקרים רבים המראים שהפרטת מונופול ממשלתי אינה בהכרח מייצרת תחרות ומשפרת את המשק, בעיקר בענפי התשתית⁴. מנגד, קיימים מחקרים רבים המראים שהפרטה מביאה לעלייה בתוצר ואף לשיפור הרווחה החברתית 2002⁶.

בעוד חילוקי דעות קיימים, מרביתם אינם נוגעים לרעיון של הפרטה אלא לתנאים בהם מבוצע התהליך. כך, לפי גוסייב ומגינסון, יעילות תהליך ההפרטה תלויה בקיומם של מוסדות כלכליים מתאימים והשפעתם על שלטון החוק, תחרותיות, הגבלים תקציביים ואיכות שלטון ורגולציה. כאשר השפעתם של מוסדות על גורמים אלה הינה חיובית, תהליך ההפרטה כדאי ומועיל למשק. פרופ' אנדרי שליפר, שהיה יועץ בכיר לענייני הפרטה לממשלה הרוסית לאחר פירוקה של ברית המועצות, טוען שבעלות פרטית עדיפה על בעלות ציבורית, כאשר קיימים תמריצים חזקים לחדשנות והכלת עלויות⁷.

² טלי, ניר, "בין מימוש לייבוש: שיטות ממשלת ישראל לצמצום השירותים החברתיים", האגודה לזכויות האזרח, 2012

³ גוטווין, דני, "מ'מהפכה חוקתית' ל'מהפכת נגד': ההיגיון המשפטי של משטר ההפרטה הישראלי", מעשי משפט, כרך א', 2008

⁴ שפיגל, יוסי, "רפורמות מבניות בענפי התשתית בישראל: הערכת מצב", רבעון לכלכלה, 96 (4), עמ' 620-638, 1996.

⁵ אקשטיין, שלמה; זילברפרב, בן-ציון; רוזביץ, שמעון, "הפרטת חברות בישראל ובעולם", הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, 1998.

⁶ רשימה מרוכזת של עשרות מחקרים ומאמרים ניתן למצוא בנייר העבודה של גוסייב ומגינסון: Guriev, Sergei; Megginson, William, "Privatization: What Have We Learned?", 2005

⁷ Andrei Shleifer, "State versus Private Ownership", Journal of Economic Perspectives, American Economic Association, vol. 12(4), pages 133-150, 1998.

התנועה

- קיימת התייחסות ישירה להפרטות במצע
- בעד ביזור אמצעי הייצור והעברת הבעלות לידי האזרחים עצמם.

בשנים האחרונות, נעשית בישראל סקירה שנתית של מצב החברות שהופרטו במשק⁸. אולם, סקירה זו משקפת תמונת מצב בלבד ללא ניתוח התהליכים וההשלכות. כך, שההפרטות בישראל טרם נחקרו בצורה שיטתית ולאורך זמן, הן ברמת המאקרו והן ברמת המיקרו, והשפעתם ויעילותם אינם מוכחים או וודאיים.

עיקר הביקורת המופנית כלפי תוצאות תהליכי ההפרטה בישראל מתייחסת להפחתת התחרותיות במשק, להגברת ריכוז ההון ולהרחבת הפערים הכלכליים בחברה. בצד אחד של השיח נמצאים הנאו-ליברלים, חסידי ההפרטה (דוגמת מפלגת הליכוד), הרואים בהפרטה כלי לקידום שוק קפיטליסטי חופשי ותחרותי וסבורים כי התועלת לאוכלוסייה החלשה תגיע ב-"טפטוף למטה" (TRICKLE DOWN) בעקבות הייעול וההון שיווצר בהפרטה. בצד השני, הסוציאל-דמוקרטים, מתנגדי ההפרטה (דוגמת מפלגת העבודה) הרואים בה כלי משחית שרומס את זכויות ורווחת החלשים.

קולם של מתנגדי ההפרטה גבר במהלך המחאה החברתית ובעקבותיה אף הוקמו שתי ועדות מרכזיות, אחת ציבורית (הועדה הציבורית לשינוי כלכלי חברתי) והשנייה עצמאית (ועדת מומחים למען צדק חברתי), שנועדו להתייחס ולהציע פתרונות לסוגיות הכלכליות והחברתיות שעלו במסגרת המחאה. סוגיית ההפרטות בישראל בהקשר לאי השוויון הגדל בחברה וריכוז ההון בידי חלק מצומצם של בעלי הון לא נידונה כלל בוועדה הציבורית לשינוי כלכלי חברתי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג. זאת חרף תפישת הועדה את אחד מעיקרי משימותיה כ-"גיבוש השקפה המבשרת שינוי מקיף ועמוק במדיניות הכלכלית-חברתית של מדינת ישראל לשנים הבאות"⁹. נושא ההפרטות כן נידון במסגרת ועדת מנהל ציבורי עצמאי בראשותם של פרופ' יוני יונה ופרופ' אביה ספיבק. בהמלצות ועדת ספיבק-יונה שפורסמו בספטמבר 2011 קיימת התייחסות ישירה לסוגיית ההפרטות בישראל. המלצות אלה, שנועדו להסדיר את המסגרת של תהליכי ההפרטה בישראל כך שיתחשבו בעקרון השוויון ובאחריות של המדינה כלפי אזרחיה תוך השגת יעילות כלכלית, כללו, בין השאר, **הקפאה של כל תהליכי ההפרטה בישראל; גיבוש מדיניות הפרטה; חקיקה להסדרת הליך ההפרטה; וקריאה לשקיפות הליכי ההפרטה**¹⁰.

הפרטה חברתית והשפעותיה על צמצום הפערים החברתיים בישראל

התפישה המקובלת היא שנכסים שבשליטת המדינה תורמים לרווחת האזרח, מכיוון שלכאורה המדינה מכוונת יותר לטובת מטרה זו מאשר בעל הון פרטי. אולם, לא רק שבעלות ציבורית על נכסים אינה משפרת את רווחת הציבור, לעיתים היא אף פוגעת בה. שליטת המדינה בהון הנכסי מהווה מכשול בפני האזרח ליהנות מאותו הון ציבורי ובעצם גוזלת ממנו את זכויות הקניין הטבעיות שלו.

⁸ פז-פוקס, אמיר; לשם, אלעד, "בין הציבורי לפרטי: הפרטות והלאמות בישראל", המרכז לצדק חברתי ודמוקרטיה ע"ש יעקב חזן במכון ון-ליר בירושלים, 2011.

⁹ דו"ח הועדה לשינוי חברתי כלכלי, 2011 - <http://hidavrut.gov.il/content/4257>

¹⁰ יונה, יוסי; ספיבק, אביהו, "אפשר גם אחרת", הוצאת הקיבוץ המאוחד, בני-ברק, 2012

בשנת 2011 רשמו החברות הממשלתיות הפסדים בסך 365 מיליון שקל. מכאן, לא רק שבעלות המדינה על החברות לא תרמה לרווחת האזרחים, היא אף הובילה לרווחה שלילית. כאשר גם חברות ממשלתיות רווחיות, דוגמת הנמלים,

נתוני החברות הממשלתיות במיליארדי שקלים

2009	2010	2011	
55.4	55.5	63.5	הכנסות
2.6	1.1	0.4-	רווח נקי
40.0	44.2	42.0	הון עצמי
166.0	170.3	177.7	נכסים
126.0	126.1	135.6	התחייבויות
15.5	16.2	16.9	הוצאות שכר
212.1	223.2	228.1	סך דיווידנד שחולק (במיליוני שקלים)
272.2	283.3	290.4	עלות שכר לעובד (באלפי שקלים)
56,705	57,942	58,398	מספר עובדים

פועלות בדרכים בהן העלות עבור האזרח עולה על התועלת. יתרה מזאת, הסדרת חובות של חברות ממשלתיות, כדוגמת חברת החשמל (65 מיליארד ש"ח), נדחית מדי שנה וצפויה להיפרע בסופו של דבר מכספי משלם המסים ולהביא לפגיעה נוספת ברווחת האזרחים. מכאן עולה השאלה – אם בעלות ממשלתית על נכסים והפרטה "אליטיסטית" פוגעות ברווחת האזרח, האם קיימת דרך אחרת אשר תתרום לרווחתו? התשובה היא **הפרטה חברתית**.

הפרטה חברתית פרושה העברת השליטה בנכסים הנמצאים בבעלות המדינה תוך חלוקת הנכסים לידי מספר רב של אנשים. זוהי חלוקה מחדש של עושר שנצבר ונשלט בידי המדינה באמצעות העברתו לכלל האוכלוסייה, באופן הפורש הון ובעלות בצורה רחבה ושוויונית יותר. נכסים שנמצאים בשליטת המדינה ובבעלותה, ושלא הופרטו עד היום, הופכים לקניין פרטי חדש בבעלות האזרחים. זכויות חדשות אלו מובילות להגדלת הנכסים שברשות הציבור ולהגדלת מגוון האפשרויות העומדות בפניו. מדובר בעצם ביצירת עושר חדש, שכן הון זה לא היה נגיש בטרם הופרט.

מטרתה של הפרטה חברתית היא בראש ובראשונה חלוקה חדשה ושוויונית יותר של העושר וכפועל יוצא מכך, מיתון ריכוז ההון ופיזור גרעיני השליטה במשק. **זאת, על ידי הרחבת הנגישות של הציבור להון החדש שיווצר** (או לחלופין, להון הישן ש"שוחרר") **תוך הענקת זכויות קניין שלא היו קיימות בעבר**, בצורה חכמה ואחראית, בה הממשלה מכתיבה את תנאי ההפרטה. יש לציין, שההצעה להפרטה חברתית במסמך זה מתייחסת רק להפרטת חברות ממשלתיות המוגדרות כחברות עסקיות ולא להפרטת שירותים, עמותות או קרקעות¹¹.

בשלב הראשון של תהליך ההפרטה החברתית תחלק הממשלה מניות ואופציות לציבור ולעובדי החברה, במקום מכירתן כנהוג כיום. זאת מכיוון, שחברות ממשלתיות מתוקצבות מכספי המסים, שהינם כספי ציבור, הציבור הוא זה ששילם על הקמת ותחזוקת החברות ולכן הציבור הוא גם הבעלים הטבעי של החברה. **מעבר מחברה בבעלות ציבורית לחברה ציבורית**, זוהי הפעולה הבסיסית המבוצעת בתהליך ההפרטה.

בשלב השני של ההפרטה יש להגדיר את המסגרת הארגונית של החברה הציבורית החדשה. מתווה זה יוגדר במפורש ע"י הממשלה. טרם יישום שלב זה וללא הסכמה על המתווה, לא תצא ההפרטה לפועל.

¹¹ להצעת הפרטה חברתית של קרקעות – הצעת חוק להקמת הרשות הלאומית להתחדשות עירונית ודיוור בהישג יד ("הרשות להתחדשות"), המכון לרפורמות מבניות, 2012

כאמור, הפרטה חברתית עוזרת לצמצם פערים על ידי הגדלת ההון של האוכלוסיות החלשות (עובדי החברות) ושל כלל הציבור בצורה ישירה. הפסד ההכנסות ממסים ישירים שייגרם למדינה מחלוקת המניות, יקוזז ע"י הכנסות ממס עקיף כתוצאה מהעלייה בהון של הפרטים. ברוב המקרים ההפרטה מביאה לעלייה בתפוקה, שתורמת לעלייה ברמת התוצר הכללי במשק וכך משפרת את חוסנו הכלכלי. העברת החברות לשליטת העובדים תוודא שתהליכי הייעול של החברה ייעשו בצורה אחראית וההפרטה לא תעיד בהכרח על קיצוץ נרחב בכוח אדם.

מתווה ההפרטה החברתית מחולק לשניים ומפרט את המעבר של חברה מבעלות ממשלתית לשני סוגי חברות:

חברה ציבורית בע"מ בבעלות משותפת

המדינה תחלק את מניות החברה בין העובדים וכלל הציבור, כאשר היא רשאית להחזיק במניות החברה בשיעור שלא יעלה על 25%. חלקם של העובדים במניות יהיה תמיד 26% וחלוקת המניות תקבע בהתאם לוותק ולבכירות העובד. באופן זה גרעין השליטה בחברה נותר בידי העובדים הקובעים את הרכב הדירקטוריון ואת זהות המנכ"ל. המדינה יכולה גם שלא להחזיק במניות ובכך להפוך את החברה לחברה ציבורית בע"מ בבעלות מלאה של כלל הציבור. המניות שיחולקו לכלל הציבור יחולקו באופן שוויוני לכל אזרח ישראלי מעל גיל 18. על עובדי החברה יחול איסור למכור או להעביר את מניותיהם כל עוד הם עובדים בחברה ועד חמש שנים מרגע עזיבתם או יציאתם לפנסיה. כלל הציבור שקיבל מניות לא יוכל למכור או להעביר את מניותיו בחמש השנים הראשונות מרגע קבלת המניות ועם תום התקופה לא תתאפשר רכישת מניות ע"י גורם פרטי אחד או קבוצה בשיעור העולה על 25% מסך המניות. במידה והמדינה תחזיק בשיעור מסוים של מניות, היא זכאית להמשיך ולקבל דיבידנדים מהחברה אותם היא יכולה להפנות לקידום מטרות חברתיות.

חברה ציבורית בע"מ בבעלות מלאה של העובדים

מתווה זה מבוסס על מודל חברת "ג'ון לואיס" הבריטית. מניות החברה יחולקו אך ורק לעובדי החברה באופן שווה. כל מניות החברה מוחזקות בנאמנות וכל עובדי החברה משמשים כמוטבים. במידה ועובד עוזב את החברה, הוא יקבל מענק בשווי כפול מהערך הנקוב של המניות שברשותו. מנכ"ל החברה ייבחר ע"י כלל העובדים ותהיה לו הזכות למנות חצי מחברי הדירקטוריון, כאשר החצי הנותר ייבחר ע"י העובדים. כל חברי הדירקטוריון הם גם עובדי החברה. עבור כל אחת מרמות החברה (סניף, מחוז, ארצי) תוקם אסיפה המורכבת מעובדי החברה. בנוסף, ייבנה מודל שכר מוגדר שיקבע תקרות שכר פרופורציונליות לבכירים. הדיבידנד אותו תחלק החברה מחושב ביחס למשכורת השנתית של העובד, אולם שיעורו זהה עבור כל עובד. לכאורה, שיטה זו נועדה למקסם את רווחתו של כל עובד בחברה תוך עידוד הלך הרוח והמחויבות של העובדים להצלחת החברה.

מבקרי ההפרטה החברתית יטענו שאין בה שום מרכיב של "צדק חברתי" מכיוון ששיטות אלה אינן שוויוניות כלפי כלל הציבור ומטיבות רק עם אחוז קטן ממנו, גם אם אחוז זה נמצא בסקאלה הנמוכה של רמת ההכנסות. טענה לדוגמה: החברות נבנו מכספי המסים של כלל הציבור, לא מכספי המסים של עובדי החברה, ולכן מדובר

בעצם ברווחה – העברה מבעלי הממון לטובת העניים. ניתן אף לומר כי חלוקה של מניות באופן שווה בין כל הציבור אינה חלוקה שוויונית, שכן לא כל הציבור משלם שיעור זהה של מסים. שני העשירונים העליונים בישראל אחראים ל-90% מסך כל ההכנסות ממסים ישירים ו-31% מסך כל ההכנסות ממסים עקיפים (וסה"כ 60% מסך כל ההכנסות ממסים) – אם נפעל לפי שיטת היחסיות הרי ששני העשירונים העליונים צריכים לקבל גם 60% ממניות של חברה ממשלתית במידה ומניותיה מחולקות לציבור. מנגד, שיטה זו תעמיק את הפערים הקיימים כיום.

התפלגות המס הישיר וסכום הגבייה לפי עשירונים, שנת 2009

סכום (במיליוני ש"ח)	התפלגות המס הישיר			עשירון
	ביטוח לאומי ומס בדיאות	מס הכנסה	סך הכול	
12,213	20.9%	16.1%	17.7%	9
44,160	45.4%	73.6%	64.0%	10
69,000	99.8%	100.0%	100.0%	סך הכול

התפלגות המסים העקיפים בין עשירוני ההכנסה (מיליוני ש"ח)

התפלגות	כלל המסים העקיפים	אגרת טלוויזיה ורדיו	רשיון רכב	ארנונה	בלו על דלק	מס קנייה על סיגריה	מע"מ	עשירון
14.38%	7,209	49	83	1,016	584	486	4,990	9
16.36%	8,205	52	104	1,307	673	245	5,825	10
100.00%	50,141	432	560	7,590	4,212	4,100	33,248	סך הכול

טענה נוספת היא שחלוקת המניות לעובדים "מחזקת את החזקים". השכר הממוצע של עובד חברה ממשלתית בישראל בשנת 2011 עמד על כ-24,200 ש"ח¹² – כמעט פי שלוש מהשכר הממוצע במשק! אולם, יש לסייג ולומר שנתון זה נגזר בעיקר משכרם של עובדי הנמלים, חברת החשמל, רפא"ל והתעשייה האווירית. כולן, למעט חברת החשמל, חברות מרוויחות. לא ניתן להתעלם גם מהסוגיה הבעייתית של הפרטה חברתית של חברות בעלות ועדי עובדים חזקים כמו חברות הנמלים, שלהם אינטרס לשמר את המצב הקיים (שכר ושליטה גבוהים). מצד שני, ברגע שהחברה תהיה בבעלותם, לא יהיה לעובדים מנוס מלייעל את החברה על מנת להגדיל את הרווחים, מכיוון שהם יהיו המוטבים הבלעדיים שלהם והתמריץ להתייעל יהיה חזק יותר. כמו כן, בעלות של העובדים על החברה יכול לגרום להטיה וגיוס לא יעיל ושוויוני של עובדים חדשים. כלומר, העדפה ברורה של חברים ומקורבים – מגמה הנפוצה מאוד כבר כיום בנוף התעסוקה הציבורית.

סיכום

חרף "מחאת האוהלים", השיח הציבורי והפוליטי בישראל בסוגיית הפרטות נותר שיח של "שחור ולבן". בעוד חילוקי הדעות ברורים קיימים, ניכר כי גם

¹² דין וחשבון על החברות הממשלתיות לשנת 2011, דו"ח מס.51, רשות החברות הממשלתיות, 2012

המתנגדים וגם התומכים מתייחסים להפרטה 'אליטיסטית' בלבד, בה החברות הממשלתיות עוברות לידי מספר מצומצם של בעלי הון ולא ידי כלל הציבור.

במאמר זה הוצע פתרון ביניים, המהווה אלטרנטיבה בין הלאמה לבין הפרטה 'אליטיסטית' ונעדר מהשיח הציבורי בישראל. אולם, על מנת שהפרטה חברתית תהווה פתרון בר-קיימא, נדרשות התאמות רגולטוריות, חידוד נהלים, והגדרת וקביעת יעדים ברורים ובהירים. כמו גם מיקוד והכוונה של השיח הציבורי, הדיכוטומי במהותו.

הליך זה יביא ליצירת הון חדש, שיחולק בצורה רחבה למספר רב של אזרחים, באופן שיוביל לצמצום ישיר של הפערים הכלכליים במדינה ויקנה לאזרחים כלים נוספים לשיפור רווחתם האישית. בנוסף, הפרטה חברתית עוזרת לבזר את הריכוזיות במשק ותורמת לשלב מספר גורמים רב יותר בתהליכים כלכליים.

בשורה התחתונה, במקום הפרטה אליטיסטית יש ליישם בישראל הפרטה חברתית, על מנת להוציא מתהליכים אלה את התועלת החברתית-כלכלית המרבית האפשרית למשק. זאת, כחלופה לשליטת המדינה בנכסים המביאה לפגיעה ברווחת הציבור מחד גיסא, אל מול הפרטה "אליטיסטית" המעמיקה את הפערים הכלכליים ואת אי-השוויון בישראל מאידך גיסא.